

OSA 5: STRATEGIA JA YHTEENVETO

Mitä pitää omassa kirjoituksessa miettiä, kun tulee eteen sana, jonka sijamuoto pitäisi päättää?

1) Katso ensin lauseen (finiittimuotoista) verbiä.

2) Tunnista verbin avulla lausetyyppi, jota olet kirjoittamassa.

2) Kun tiedät lausetyypin, se voi joskus jo heti kertoa sinulle, mikä sijamuoto tulee. Joskus täytyy miettiä vielä eteenpäin.

Omistuslause: Minulla on + X

Kielto ja jaollisuus vaikuttavat

Meillä on mökki.

Meillä ei ole mökkiä.

Meillä on (paljon) mökkejä.

Meillä on rahaa.

Meillä ei ole rahaa.

Meillä on rahat.

Minulla on uudet housut.

Minulla ei ole uusia housuja.

Tilalause: Paikka, aika tai kokija + on + ADJEKTIIVI

Riippuu sanasta

- Kuusi lyhyttä ja yleistä sanaa aina nominatiivissa (*hyvä, paha, kylmä, kuuma, sama, parempi*)
- Pitkät sanat aina partitiivissa.
- Muilla sanoilla vaihtelee ihan vapaasti.

Täällä on kylmä.

Täällä ei ole kylmä.

Mukavaa, että muistit minut!

Minulla on tylsää.

Minulla ei ole tylsää.

On tärkeää muistaa, että... Ei ole tärkeää muistaa...

On hyvä olla.

Ei ole hyvä olla.

Predikatiivilause: SUBJEKTI + olla + PREDIKATIIVI Predikatiivin sijavaihtelu: jaollisuus vaikuttaa

Minä olen opettaja.

Me olemme opettajia.

Minä en ole opettaja.

Kiuas on kuuma.

Puuro on kuumaa.

Kiuas ei ole kuuma.

Vaatteet ovat liian pieniä.

Housut ovat liian pienet.

Housut ei ole liian pienet.

Muutoslause X:stä tulee + SUBJEKTI

Kielto ja jaollisuus vaikuttaa

Minusta tulee kirjailija.

Minusta ei tule kirjailijaa.

Tytöstä tuli rikas.

Tytöstä ei tullut rikasta.

Meistä on tullut vanhoja.

Meistä ei ole tullut vanhoja.

Eksistentiaalilause [Jossakin] *on* + X Kielto ja jaollisuus vaikuttavat

Järvessä on saari. Järvessä ei ole saarta. Järvessä on (paljon) saaria.
Salissa on opiskelija. Salissa ei ole (yhtään) opiskelijaa. Salissa on opiskelijoita.
Kannussa on kahvia. Kannussa ei ole kahvia.
Opiskelijoita on kaikkialla. Opiskelijoita ei ole kaikkialla.

Muut kopulalauseet SUBJEKTI + *on* [jossakin, jonakin tms.]

Ei sijavaihtelua

Juha on sairaana. Juha ei ole sairaana.
Kahvi on kannussa. Kahvi ei ole kannussa.
Eija on nukkumassa. Eija ei ole nukkumassa.

Kvantifiointilause SUBJEKTI + *on* + KVANTTORI Subjekti on partitiivissa

Opiskelijoita oli viisi. Opiskelijoita ei ollut viisi/viittä.
Kenkiä löytyi yksi. Kenkiä ei löytynyt yhtään.

Transitiivilause SUBJEKTI + verbi + OBJEKTI Kielto, epämääräisyys ja aspekti vaikuttavat

Subjekti aina nominatiivissa, vain objektin sija vaihtelee

Rakensimme mökin. Emme rakentaneet mökkiä.
Rakensimme mökin. Rakennamme mökkiä.
Näimme mökit. Näimme mökkejä.
Ajattelen meidän mökkiä. Ajattelen mökkejä.

Jos päädytään totaaliobjektiin, pitää vielä miettiä, onko se genetiivi vai nominatiivi.

Intransitiivilause SUBJEKTI + verbi (+ REKTIO TAI PAIKKA TAI AIKA)

Rajoitus: Ei sijavaihtelua, kun verbi kuvaa yksityiskohtaista tietoa tai sillä on rektio. Muissa lauseissa subjektin sija vaihtelee.

Verbit, jotka ilmaisevat olemassaoloa, sijaintia tai isoa liikettä: Epämääräisyys vaikuttaa

Salissa istuvat vain kurssin osallistujat. Salissa istuu kurssin osallistujia.

Taivaalla lentää kurki. Taivaalla lentää kurkia.

Myrskyssä kaatui kolme puuta. Myrskyssä kaatui puita.

Pieni joukko verbejä: *tulla, jäädä, näkyä, kuulua, löytyä, tapahtua, asua, syntyä...* Kielto ja jaollisuus vaikuttaa

Taivaalla näkyy tähti. Taivaalla ei näy tähteä. Taivaalla näkyy tähtiä.

Hei tuolla näkyy laiva! Ei ole näkynyt laivaa.

Lompakko löytyi laukusta. Lompakkoa ei löytynyt mistään.